

Staatstoezicht op de Mijnen

Samen aan zet: aardwarmte onder de Omgevingswet (& MBW)

Toezicht & handhaving

OW & MBW

Stefan Hendrikse & Semjon Krabbendam

02 oktober 2025

- Wat doet SodM?
- Toezicht onder OW
- Toezichtarrangementement GT
- Handhaving bij GT

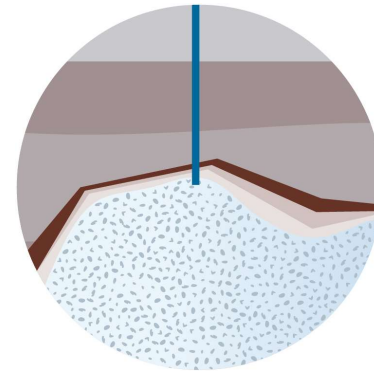
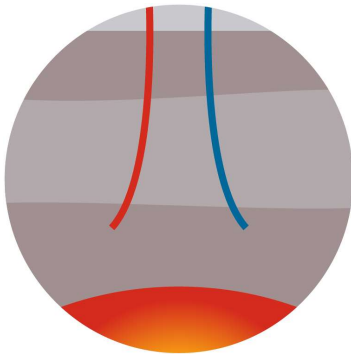
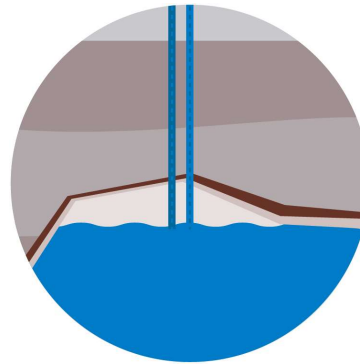
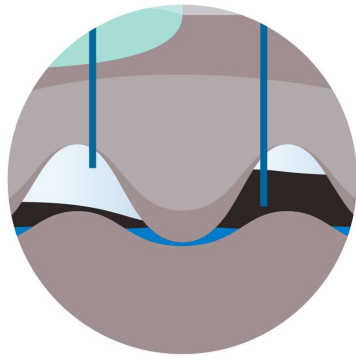
Wat doet SodM?

- Oudste rijkinspectiedienst (anno 1810)
- Onafhankelijk en onpartijdig
- Op land en op zee
- Bovengronds en ondergronds
- Organisatorisch onder het ministerie van KGG
- Ca. 225 mensen

Sectoren

Staatstoezicht op de Mijnen

Toezicht en handhaving

- › Inspecties en onderzoek
- › Van gesprek tot dwangsom: gedragsverandering

Advisering ministerie

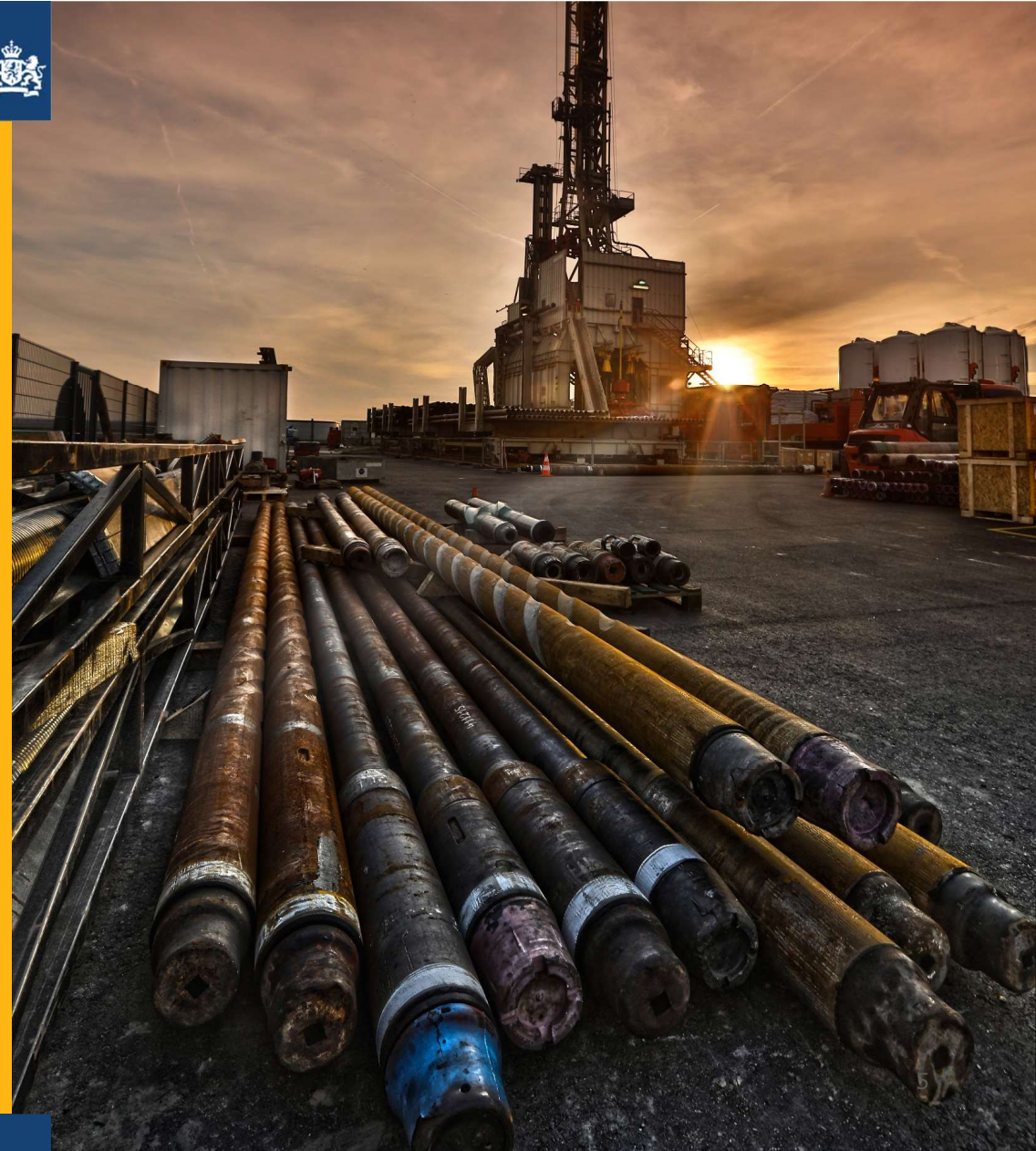
- › Gevraagd: beoordeling winningsplannen, vergunningen
- › Ongevraagd: reflectief toezicht, beleid, wetgeving

Communicatie en kennisuitwisseling

- › Decentrale overheden
- › Publiek / pers

Wetenschappelijk onderzoek

- › Kennis en Effectonderzoek Mijnbouw

Waar komen OD's en SodM elkaar tegen bij MBA mijnbouwwerk (nieuwe situaties)?

Meervoudige aanvragen

(vb. MBA Mijnbouw & Bouwactiviteit)

- > EZK bevoegd gezag alle onderdelen
- > SodM toezicht alle onderdelen + algemene regels
- > Gemeente / OD advies in vergunningprocedure
- > Uitzondering situaties waarin de gemeente / provincie een instemmingsbevoegdheid heeft.

Enkelvoudige aanvragen:

- > EZK bevoegd gezag aanleggen/exploiteren mijnbouw
- > SodM toezicht dit onderdeel + algemene regels
- > OD (gemeente) bevoegd gezag en toezicht overige onderdelen

In beide situaties is contact en overleg met de gemeente / provincie / OD nodig om optimale afstemming te verkrijgen en gebruik te kunnen maken van elkaars (lokale) expertise.

Toezicht Geothermie onder de Omgevingswet

Uitzondering meervoudige aanvragen geothermie

Meervoudige aanvragen na de OW:

- › OD (gemeente) bevoegd gezag voor alle onderdelen in plaats van EZK (overige mijnbouwlocaties)
- › EZK advies en instemming
- › OD (gemeente) toezicht op alle onderdelen;
- › Mede-handhavingstaak SodM voor MBA geothermie.

Waarom afspraken met OD's?

- › OD's weinig/geen kennis mijnbouwinstallaties
- › SodM komt al bij deze locaties i.v.m. mijnbouw ondergrond en arbo. (< toezichtlast)
- › Sodm voert toezicht uit op volledige MBA geothermie o.b.v. TAG en rapporteert aan OD.

voortgang

- › Met OD's in Zuid-Holland heeft SodM een werkafsprakenkader vastgelegd.
- › Uitbreiding samenwerking met andere OD's

[Werkafspraken geothermie onder Omgevingswet: SodM en de Omgevingsdiensten | Publicatie | Staatstoezicht op de Mijnen](#)

Toezicht op Geothermie

Initiatief-fase	Opsporings- en realisatie fase				Winningsfase	Verwijdering	Nazorg
	Plan-vorming	Aanleg	Boren	Opleveren			
Toewijzing zoekgebied	A1 MER	A2 Omgevingsvergunning & A3 Start-vergunning & A4 Aanwijzing uitvoerder aardwarmte			A5 Vervolg-vergunning	A6 Verwijde-ringsplan	
		V1 Realisatie	V2 Opstar-ten	V3 Productie & Onderhoud	V4 Verwijdering		
	K1 Zelfevaluatie & K2 Documentatie Boren				K3 Documentatie putwerkzaamheden	K4 Verwijderings-plan	Toezicht Nazorg-plan

K = kantoorbeoordeling rapportages en (VG)documenten/zorgsysteem

V = veldinspecties V1 – V4

Uitgangspunten toezichtarrangement

1. Primaire Verantwoordelijkheid geothermiebedrijven

- Bedrijven nemen verantwoordelijkheid voor mens en milieu
- Doeltreffende veiligheidscultuur
- Ontwerp putten volgens industriestandaard nieuw putontwerp

2. Voldoende aandacht voor omgevingsmanagement en burgerperspectief

3. Risicogestuurd toezicht

4. Integraal toezicht (mbw, OW, Arbo, KEW, Warenwet, Wet gebruik explosieven, EU verord.)

5. Thematisch toezicht (Norm, Reach, RI&E, procesveiligheid enz)

Aandachtspunten boven-en ondergrond

V1 Realisatiefase (aanleg, boren & testen)

- Bodembedreigende handelingen
- Grondwaterbescherming
geohydrologie & afsluitende lagen
- Well-controle (certificering)
- Kwalificatie (boor)personeel en
toezicht
- Geluidsbelasting
- Afvalstoffen opslag & verwerking
- Arbeidsveiligheid werkvloer

Aandachtspunten boven-en ondergrond

V2 Opstartfase (gehele installatie)

- Procesveiligheid & ontwerpveiligheid
- Maatregelen en procedures opstartfase
- Compliance Omgevingswet (as built)
- Compliance MBW vergunning (productie enveloppe)
- Beheersplannen en Nood-organisatie

Aandachtspunten boven-en ondergrond

V3 Winningsfase & onderhoud

- Jaarlijkse inspectie wisselende VG&M-thema's
- Implementatie zorgsysteem
- Onderhoudsmanagement (Assets en Putintegriteit)
- Compliance vergunningvoorwaarden
- Minimalisatie mijnbouwhulpstoffen
- Arbeidsveiligheid

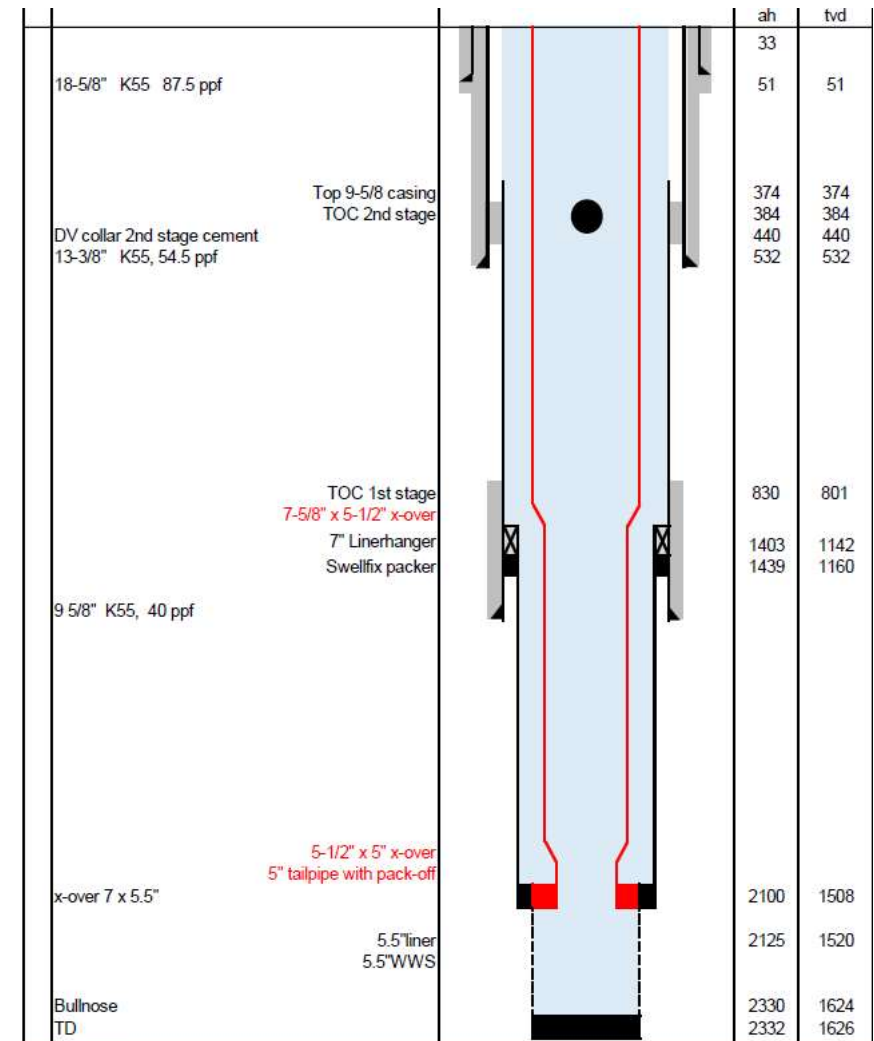

Aandachtspunten boven-en ondergrond

V4 Verwijderingsfase

- Verwijderplicht Art 44
- Abandonneren vlgs MBW
- Bodemgesteldheid
- Nazorgplan monitoring (na-ijlende effecten)

Handhaving SodM

- Beginselplicht tot handhaven,
- Beëindigen en herhaling voorkomen
- Proportioneel, impactgericht & uniform conform LHSO
- Zowel Gedrag als Ernst wegen mee;
- Strafrechtelijk via OM
- Arbo volgens boetebeleid NLA en iom boetebureau NLA
- Overtredingen via driehoek SodM (inspecteur, jurist & BOA-c)

DE (MOGELIJKE) GEVOLGEN VAN DE ONVEILIGE SITUATIE EN/OF OVERTREDING ZIJN:

Aanzienlijk, dreigend en/of onomkeerbaar	4	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verscherpt toezicht	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verscherpt toezicht	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / staking, schorsen of intrekken vergunning Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / staking, schorsen of intrekken vergunning Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD
Van belang	3	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verscherpt toezicht	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verscherpt toezicht	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / staking, schorsen of intrekken vergunning certificaat of erkenning Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD
Beperkt	2	Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren	Strafrecht / PV Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwing brief	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verscherpt toezicht	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD
Vrijwel nihil	1	Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren	Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen	Strafrecht / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen
		GEDRAG VAN DE OVERTREDER			
		A Goedwillend: - Onbedoeld - Proactief	B Moet kunnen: - Onverschillig	C Calculerend: - Bewust belemmerend en/of risico nemend	D Bewust en structureel / Crimineel: - Fraude - Oplichting - Witwassen

Figuur 4: De interventiematrix van SodM

Staatstoezicht op de Mijnen

Vragen